องค์ความรู้เกษตรกรต้นแบบ

1. เรื่อง คนเมืองเก่าปลูกข้าวไว้กินเอง (ข้าว)

2. ชื่อเกษตรกรเจ้าขององค์ความรู้ นางบุญสม โปรยทอง

วัน/เดือน/ปี เกิด 11 ม.ค. 2506

หมายเลขบัตรประชาชน 3140300238090

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 4 หมู่ 7 ตำบลบ่อโพง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เบอร์โทรศัพท์ 081-2544694

3. ความเป็นมา

เด็กสาวทั่วไปที่มุ่นทำงานหาเลี้ยงครอบครัว เป็นสาวโรงงานที่มีมานะ อุตสาหะ แต่ด้วยสุขภาพที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการทำงานโรงงาน จึงหันหลังให้งานที่ทำมานับสิบปี แล้วมองหาอาชีพใหม่ จนค้นพบว่าอาชีพที่ติดตัวมาตั้งแต่เด็ก จากการเรียนรู้ปฏิบัติจริงช่วยเหลือบิดา มารดาทำนาสมัยเด็ก ทำให้มุ่งมั่นที่จะยึดอาชีพทำนา

การทำนาในระยะ 2 – 3 ปีแรกนั้น ค้นพบว่าเพื่อนบ้านหรือแม้แต่ตนเองประกอบชีพทำนาจริง แต่ต้องซื้อข้าวคนอื่นกินและข้าวที่ตนเองขายนั้น ราคาก็ถูกแสนถูกแต่กลับต้องไปซื้อข้าวคนอื่นราคาแสนแพงกิน จึงคิดอยากเปลี่ยนแปลงตนเองหันมาปลูกข้าวกินเอง เพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายและให้เกิดคุณค่าในข้าวของตนเองมากขึ้น และผลที่อาจตามมาที่สำคัญก็คือเป็นแรงบันดาลใจให้เพื่อนบ้านคนอื่นๆ ทำตาม

4.องค์ความรู้ในการประกอบอาชีพ และงานที่ภาคภูมิใจ

องค์ความรู้ที่ใช้ในการปลูกข้าวกินเอง

4.1 การวางแผนการทำนา ก่อนการทำนาในแต่ละฤดู จะมีการหาข้อมูลจากสื่อออนไลน์ต่างๆ เช่น กรมอุตุนิยมวิทยา ชลประทาน การตรวจวิเคราะห์ดิน การเตรียมพันธุ์ปลูก ซึ่งจะเลือกพันธุ์ข้าวที่ครอบครัวกิน อันได้แก่พันธุ์ ข้าวหอมชลสิทธิ์ ข้าวไรซ์เบอรี่ และข้าวหอมประทุม

4.2 การเตรียมดิน

4.2.1 หมักตอซัง ก่อนการเตรียมดินปลูกข้าว โดยใช้มูลสัตว์แห้ง อัตรา 250 กก./ไร่ หว่านให้ทั่ว แล้วใช้ พด.2 จำนวน 5 ลิตร ผสมน้ำ 100 ลิตร ปล่อยไปพร้อมกับน้ำทิ้งให้ย่อยสลาย ประมาณ 10-15 วัน

4.2.2 .ใช้รถไถดะ ทิ้งไว้ 5 วัน และทำเทือก

4.3 การคัดเมล็ดพันธุ์

4.3.1 การเลือกซื้อเมล็ดพันธุ์จากสถานที่น่าเชื่อถือ

4.3.2 ทดสอบความงอกก่อนการนำไปปลูกจริง

4.3.3 เตรียมเมล็ดพันธุ์ โดยใช้ในอัตรา 15 กิโลกรัมต่อไร่

4.4 การดูแลปฏิบัติ

4.4.1 หลังจากหว่านข้าว 4-5 วัน ให้ปล่อยน้ำเข้าแปลงนาระดับน้ำประมาณ 3-4 เซนติเมตรเพื่อควบคุมวัชพืช เป็นการลดต้นทุนในการใช้สารคุมวัชพืช

4.4.2 หลังจากหว่านข้าว 15 วัน ปล่อยน้ำเข้าแปลงนาอีกครั้ง ระดับน้ำประมาณ 5-10 เซนติเมตร

4.4.3 การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 1 จะใส่ปุ๋ยก่อนข้าวอายุ 20 วัน สูตร 16-20-0 อัตรา 25 กิโลกรัมต่อไร่

4.4.4 การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 ใส่ช่วงข้าวระยะแตกกอ สูตร 46-0-0 ร่วมกับสูตร 16-8-8 อัตรา 20 กิโลกรัมต่อไร่

4.4.5 ช่วงข้าวกำลังตั้งท้องควบคุมน้ำในแปลงไม่ให้ขาด เพราะเป็นช่วงพัฒนาตาดอก โดยมีการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา เพื่อป้องกันเชื้อราในแปลงข้าว เก็บเกี่ยวเมื่อข้าวระยะพลับพลึง

<u>งานที่ภาคภูมิใจ</u>

ได้ทำตามเจตนารมณ์ ที่อยากปลูกข้าวกินเองไม่ต้องซื้อข้าวใครกิน ลดต้นทุนในการผลิตข้าว ลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และยังสร้างรายได้ได้ด้วย โดย

- ปลูกพืชผักบนคันนาที่ว่างเปล่ารกร้าง ให้เป็นที่สร้างผักปลอดสารใช้บริโภคในครัวเรือน และเหลือแจกจ่ายจำหน่ายเพื่อนบ้าน
- ปลูกดอกดาวเรือง ซึ่งเป็นพืชที่มีประโยชน์ไล่แมลงศัตรูพืช และยังสามารถจำหน่ายแจกจ่ายได้
- ปลูกถั่วเขียวหลังการเก็บเกี่ยว โดยหว่านเมล็ดถั่วเขียวลงในแปลงข้าวที่เป็นตอซัง สามารถเก็บเมล็ดถั่วเขียวไว้ต่อยอดทำอย่างอื่นได้ และ ต้นถั่วเขียวก็ไถกลบบำรุงดิน
- การแปรรูปจากข้าวทำกระยาสารท ไว้บริโภคและแจกจ่าย

5. สรุปองค์ความรู้ที่ใช้

5.1 การวางแผน

5.2 การเตรียมดิน

5.3 การคัดเมล็ดพันธุ์

5.4 การปฏิบัติดูแล

5.5 การทำประโยชน์อื่นๆ บนพื้นที่ทำการเกษตร

6. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

มีความมุ่งมั่น ตั้งใจ ชอบสืบค้นหาข้อมูลใหม่ๆ อยู่เสมอ ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการทางการเกษตรในพื้นที่

7. หลักคิดในการประกอบอาชีพการเกษตร

“ กินข้าวที่เราปลูก ปลูกข้าวที่เรากิน ”

8. ที่มาของข้อมูล

นางสาวพิมพ์ประไพ ปังพิมาย ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

26 กุมภาพันธ์ 2558
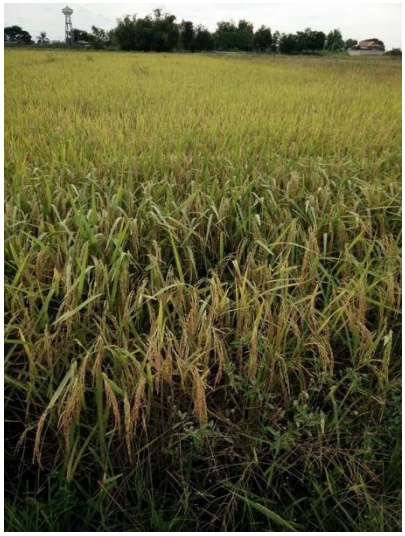
ภาพกิจกรรม